

Piętnasty numer „Pamiętnika Sztuk Pięknych”, zatytułowany *Emanacje*, poświęcony jest Profesorowi Jerzemu Malinowskiemu w 70. rocznicę Jego Urodzin. Jak inaczej moglibyśmy wyrazić wdzięczność Profesorowi, jeśli nie numerem „monograficznym” czasopisma wydawanego przez Polski Instytut Studiów na Sztukę Świata i Zakład Historii Sztuki Nowoczesnej (od niedawna Katedrę Historii Sztuki Nowoczesnej i Pozaeuropejskiej) Wydziału Sztuk Pięknych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika – dwie instytucje, których był prawdziwym *spiritus movens* i z którymi Jego kariera naukowa, a także działalność dydaktyczna, organizacyjna i wydawnicza są od lat tak ściśle związane?

Ogromnego i wszechstronnego dorobku Prof. Malinowskiego w dziedzinie historii sztuki nie trzeba podkreślać. Zamieszczona na początku tomu bibliografia jego prac mówi sama za siebie. A należałoby jeszcze dołączyć do niej długą listę książek i serii wydawniczych, publikowanych pod Jego opieką merytoryczną przez Stowarzyszenie Sztuki Nowoczesnej w Toruniu, Polskie Stowarzyszenie Sztuki Orientu i, powstały z ich połączenia, Polski Instytut Studiów nad Sztuką Świata. O tych i innych aspektach działalności Profesora, o roli, jaką odegrał w integrowaniu środowisk historyków sztuki, antropologów kultury, muzealników i konserwatorów, piszą, w esejach otwierających całość, Teresa Śmiechowska i Dorota Grubba-Thiede. O tym, że integracja ta przekraczała kręgi polskich badaczy, świadczą tomy materiałów z międzynarodowych konferencji, które organizował, zaznacza to wyraźnie we wstępie do swojego artykułu (jedynego w języku rosyjskim) prof. Swietłana Czerwonaja.

Intencją tego specjalnego numeru „Pamiętnika” jest wielogłosowa prezentacja badań, obejmujących, zgodnie z misją i założeniami Instytutu, różnorodne formy ekspresji artystycznej przejawiające się w kulturach świata, zarówno te będące efektem wykształconych systemów estetycznych, jak i te związane ze sztuką nieprofesjonalną – ujęte w kategoriach uniwersalistycznych światowe dziedzictwo artystyczne, sięgając po definicję *World Art Studies* zaproponowaną przez Johna Oniansa.

Układ i treść tomu mają mówić o Jubilacie. Zasadą porządkującą stały się więc główne domeny Jego naukowych zainteresowań, co sygnalizują tytuły rozdziałów, zaczerpnięte z Jego publikacji i przygotowanych przez niego serii wydawniczych. Część pierwsza, „Imitacje świata”, prowadzi śladami wielkich kultur od Europy Środkowo-Wschodniej, przez Syberię i Kanadę, do Peru i Meksyku, by następnie, przechodząc od studium przypadku do szerszej perspektywy, ukazać wybrane aspekty współczesnego „świata sztuki” Moskwy, Berlina, Paryża czy Nowego Jorku. Część druga, „Gdzie Wschód spotyka Zachód”, poświęcona jest tak bliskiemu Jubilatowi kulturowemu dziedzictwu cywilizacji Wschodniej i Południowej Azji: Korei, Chin, Tybetu i Indii. „Sztuka i historia”, część trzecia, zbiera artykuły o dawnej sztuce polskiej i sztuce tworzonej przez Polaków za granicami, o artystach znanych – szczególna uwaga poświęcona jest Henrykowi Siemiradzkiemu – i tych, których twórczość czeka jeszcze na upowszechnienie. Część czwarta, zatytułowana wymownie „U źródeł polskiej awangardy”, rozpoczyna się w powojennym Paryżu, a kończy we Lwowie lat dwudziestych i trzydziestych XX wieku. Część piąta, „Unicestwione tradycje”, nawiązuje do drugiej wielkiej pasji naukowej Profesora: sztuki żydowskiej i twórczości artystów polskich pochodzenia żydowskiego. Ostatnia, szósta część, „Studia o sztuce nowoczesnej”, koncentruje się na polskiej teraźniejszości artystycznej, której aktywnym uczestnikiem jest, jak słusznie podkreślają autorki wstępnych esejów, Jerzy Malinowski.

Pomysł przygotowania specjalnego numeru „Pamiętnika” zrodził się w gronie przyjaciół i współpracowników Jubilata, wśród których znaleźli się: Dorota Grubba-Thiede, Tomasz Klejna, Agnieszka Kluczevska-Wójcik, Grażyna Raj, Jan W. Sienkiewicz i Joanna Wasilewska. Joanna Kucharzewska pomogła zdobyć wsparcie finansowe dla publikacji. Dedykując *Emanacje* Profesorowi Jerzemu Malinowskiemu, pragniemy wyrazić Jubilatowi naszą wdzięczność i, wraz z autorami wszystkich artykułów, życzyć wielu dalszych sukcesów.

Prof. Jerzy Malinowski w Japonii, 1998